

Кафедра української філології та суспільних наук

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української та зарубіжної культури

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	29 Міжнародні відносини
Спеціальність	293 Міжнародне право
Освітня програма	Міжнародне право
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	українська

Київ – 2020

Історія української та зарубіжної культури: робоча програма для підготовки фахівців **I курсу** освітнього рівня Бакалавр з галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 293 Міжнародне право. – Київ: Академія адвокатури України, 2020. – 14 с.

Розробник:

Конончук Тетяна Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка і професор кафедри української філології та суспільних наук

Робочу програму навчальної дисципліни обговорено та схвалено на засіданні кафедри української філології та суспільних наук Протокол № 1 від 3 вересня 2020 року

Схвалено Науково-методичною радою Академії адвокатури України

Голова НМР професор Гончаренко С.В.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 29 Міжнародні відносини;	Вибіркова	
	Напрямок підготовки 6.020303		
Модулів – 2	Спеціальність: Міжнародне право	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	-
		Семестр	
		2-й	-
		Лекції	
Загальна кількість годин – 90 Аудиторних* – 30	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр	10 год.	-
		Семінарські заняття	
		20 год.	-
		Самостійна робота	
		60 год.	-
			Вид контролю: Залік

* В умовах карантину аудиторні заняття та усна форма контролю здійснюються із застосуванням технології відеоконференцз'язку на платформі *Google Workspace for Education* із забезпеченням надійної автентифікації студентів.

2. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ (КОМПЕТЕНТНОСТІ) ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Мета навчальної дисципліни – сформувати всебічні **компетентності** на основі комплексу досягнень української та зарубіжної культури в її діахронному та синхронному аспектах; засвоїти основні теоретичні знання з історії української та зарубіжної культури, найхарактерніші тенденції художньої трансформації в культурі реальної дійсності; вивчити спадщину найпомітніших митців від давнини до сучасної доби в їх оригінальному самовираженні; утвердити в студентів погляд на українську культуру як на невід'ємну і самобутню складову світової культури.

Завдання навчальної дисципліни – донести студентам теоретичні знання, що базуються на основних поняттях і дефініціях курсу «Історії української та зарубіжної культури»; сформувати уявлення, які дозволять осмислити історію української культури як самобутнє явище, що органічно вписується в світову культуру, усі культурно-стильові епохи і несе на

собі яскраві національні риси й загальні тенденції; засвоїти найвидатніші явища української та зарубіжної культури з різних видів мистецтв.

Програмні результати навчання

Студенти мають навчитися мислити абстрактно й аналітично, оперуючи термінами й поняттями, що стосуються курсу історії української та зарубіжної культури; знати найвидатніших дослідників історії культури, найвідоміших українських та зарубіжних живописців в діяхронному аспекті та особливості їхнього мистецтва в контексті певної доби; найвидатніші явища України та світу в царині архітектури; особливості мистецтва української та зарубіжної книги; мистецтва українського та зарубіжного кіно; українську та зарубіжну станкову та книжкову графіку, її найвідоміших майстрів; мистецтво української та зарубіжної гравюри в її різновидах – ксилографії, деревориту, лінориту, офорта; українську та зарубіжну скульптуру в її різновидах та за найвідомішими постатями; основні здобутки української та зарубіжної літератури; наводити приклади характерних особливостей різних періодів культури; оцінювати зразки мистецтва; узагальнювати свої спостереження про різні явища культури; описувати на окремих зразках мистецтва сучасні стилі, техніки, художні тенденції; виявляти спеціальні компетентності, що спрямовані на характеристики правових аспектів в явищах української та зарубіжної культури. Знання про базові культурологічні поняття і явища з різних видів мистецтва, культури передбачають можливості успішної самореалізації майбутніх фахівців у різних сферах професійної діяльності, зокрема в міжнародних відносинах, у міжнародному праві.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль I.

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади історії культури. Особливості первісної культури.

Тема 1. Предмет і завдання курсу. Основні теорії в культурології. (Вступна лекція)
Тема 2. Первісна культура. Форми її існування. Давні культури на теренах України. (Проблемна лекція)

Змістовий модуль 2. Особливості культури давнього періоду.

Тема 3. Культура Месопотамії (Систематизуюча лекція).
Тема 4. Культура Давнього Єгипту (Проблемна лекція).
Тема 5. Антична культура (Систематизуюча лекція).

Модуль II.

Змістовий модуль 3. Особливості культурно-стильових епох від Середньовіччя до сучасності.

Тема 6. Культура Середніх віків: Візантія, Європа (Оглядова лекція).
Тема 7. Культура Середніх віків: слов'яни, Русь (Оглядова лекція).
Тема 8. Культура епохи Ренесансу (Проблемна лекція)
Тема 9. Культура Нового часу, або доби Бароко та Просвітництва (XVII – XVIII ст.) (Проблемна лекція)

Тема 10. Українська та зарубіжна культура XIX – початку XXI століття. Визначні феномени, художні напрями, стилі, течії (Узагальнююча лекція)

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма									
	усього	у тому числі								
		Л	С	Лаб	інд	с.р.				
	90	10	20	0	0	60				
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Теоретичні засади історії культури. Особливості первісної культури.										
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Основні теорії в культурології.	6	2	0	0	0	4				
Тема 2. Первісна культура. Форми її існування. Давні культури на теренах України.	8	2	0	0	0	4				
Разом за змістовим модулем 1	22	4	0	0	0	12				
Змістовий модуль 2. Особливості культури давнього періоду.										
Тема 3. Культура Месопотамії.	7	2	2	0	0	3				
Тема 4. Культура Давнього Єгипту.	5	2	0	0	0	3				
Тема 5. Антична культура.	7	2	0	0	0	3				
Разом за змістовим модулем 2	13	6	2	0	0	9				
Модуль II.										
Змістовий модуль 3. Особливості культурно-стильових епох від Середньовіччя до сучасності										
Тема 6. Культура Середніх віків: Візантія, Європа.	7	2	2	0		5				
Тема 7. Культура Середніх віків: слов'яни, Русь.	4	4	0							
Тема 8. Культура епохи Ренесансу.	11	4	2	0		5				
Тема 9. Культура Нового часу, або доби Бароко та Просвітництва (XVII – XVIII ст.).	2	2	2							
Тема 10. Українська та зарубіжна культура XIX – початку XXI століття. Визначні феномени, художні напрями, стилі, течії.	13	6	2	0		5				
Разом за змістовим модулем 3	75	16	6			35				

Усього годин	120	30	10	0	6	56							
Самостійна робота відповідно до програми: творчі роботи, підготовка презентацій, написання рефератів, вивчення поезій напам'ять	80				80								
Усього годин	80				80								

4. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ (20 ГОД.)

Семінар 1. Культура Месопотамії та Давнього Єгипту (Семінар-розгорнута бесіда). (2 год.)

1. Міфологія та уявлення про світ народів держав Межиріччя.
2. Мистецтво скульптури, архітектури та ювелірне мистецтво держав Межиріччя.
3. Особливості письма народів Месопотамії. "Епос про Гільгамеша" як визначна писемна пам'ятка однієї з найдавніших літератур.
4. Уявлення єгиптян про світ і життя у потойбіччі;
5. Особливості архітектури, скульптури, живопису в Стародавньому Єгипті.
6. Мистецтво муміфікації. Таємниця гробниці Тутанхамона.
7. Розетський камінь і Жан Франсуа Шампольйон.

Семінар 2. Культура Середньовіччя: візантійський феномен та західноєвропейська культура (Семінар-конференція) (2 год.).

1. Естетичний ідеал культури Середньовіччя:
 - а) архітектура, живопис, скульптура, література Візантії;
 - б) романський стиль в архітектурі, скульптурі, живописі Західної Європи;
 - в) особливості готичного стилю середньовічної Європи; особливості літератури.

Семінар 3. Культура доби Відродження (Семінар-розгорнута бесіда) (2 год.).

1. Філософія та естетика епохи Ренесансу: стилі, напрямки, школи.
2. Найвидатніші живописці епохи Відродження (Рафаель, Мікеланджело, Леонардо да Вінчі, Тиціан та ін.).
3. Архітектура, скульптура, живопис епохи Відродження в європейській культурі.

Семінар 4. Західноєвропейська культура періоду Нового часу та Просвітництва та культура України у XVIII ст. (Евристична бесіда) (2 год.)

1. Художня концепція європейської культури періоду Нового часу та Просвітництва.

2. Культурні стилі у мистецтві XVIII століття (бароко, класицизм, реалізм). 3. Найвидатніші митці XVIII ст. — Рембрандт Харменс ван Рейн, Мікеланджело Мерізі да Караваджо, Пітер Пауль Рубенс, Антоніс ван Дейк, Джованні Лоренцо Берніні, Нікола Пуссен, Дієго Веласкес та інші.

4. Розвиток освіти та наукових знань в Україні.

5. Література та книгодрукування в Україні.

6. Особливості бароко в українському образотворчому мистецтві – живописі, архітектурі, скульптурі.

Семінар 5. Культура початку XXI століття: художні стилі, течії, найпомітніші митці (Семінар-евристична бесіда) (2 год.).

1. Загальні тенденції в культурі початку XXI ст.

2. Провідні художні стилі, течії.

3. Неореалізм, неоромантизм, еклектика в сучасній культурі.

4. Зарубіжна культура початку XXI ст. в іменах.

5. Українська сучасна культура: імена, стилі, художні течії.

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Написання рефератів, есеїв, інших письмових робіт – з української чи зарубіжної культури – 10 годин.
2. Ознайомлення з джерелами за темою рефератів, есеїв та інших письмових робіт – 16 годин.
3. Ознайомлення з джерелами і написання самостійних робіт – 13 годин.
4. Ведення Зошита із Самостійної роботи, в якому: 1) зафіксувати опрацювання блоку культурологічних термінів; 2) виписати 20 афоризмів з української та зарубіжної культури; 3) виписати по 20 прислів'їв з української та зарубіжної культури; 4) записати 5 поезій з української та зарубіжної літератури; 5) написати 3 – 5 есеїв після відвідання мистецьких явищ (художніх виставок, театральних вистав, перегляду кінофільмів, прочитання книг тощо).

6. ОРІЄНТОВНІ ТЕМИ РЕФЕРАТІВ, ЕСЕЇВ, ПРЕЗЕНТАЦІЙ

Частина 1. Зарубіжна культура

1. Мистецтво первісної людини.
2. Відкриття і дослідження держав Дворіччя.
3. Культура держави Шумеру.
4. Пам'ятки ассирійсько-вавилонської культури.
5. Архітектура держав Дворіччя.
6. Епос про Гільгамеша як одна з найдавніших пам'яток епічної літератури.
7. Мистецтво шумерів у царині слова.
8. Архітектура давнього Єгипту: Старе царство.
9. Культура давнього Єгипту в період Нового царства.
10. Розшифрування шумерського клиновидного та давньоєгипетського ієрогліфічного письма.
11. Особливості егейської, або крито-мікенської культури.
12. "Іліада" та "Одіссея" Гомера — визначні пам'ятки давньогрецької культури.
13. Давньогрецькі міфи як початкові форми художнього мислення людства.
14. Давньогрецька міфологія про богів і походження світу.
15. Трагедії давньогрецького драматурга Есхіла (Софокла, Евріпіда).
16. Видатні поети стародавнього Риму: Вергілій, Горацій, Овідій.
17. Головні риси арабо-мусульманської культури.
18. Людина і світ в японській культурі.
19. Взаємозв'язки релігії і мистецтва в культурі Індії.
20. Мистецтво та художні ремесла народів Східної та Південної Африки.
21. Культура найстародавніших та стародавніх цивілізацій Месоамерики.
22. Культура Латинської Америки колоніального періоду.
23. Культура Середньовіччя: романський період.
24. Культура Середньовіччя: готичний період.
25. Антична спадщина в живописі доби Відродження.
26. Мистецька спадщина Леонардо да Вінчі (Джорджоне, Тициана, Рафаеля, Дюрера, Мікеланджело, Джотто, Донателло, Рембрандта).
27. Творча спадщина Вільяма Шекспіра.
28. Театр доби Ренесансу.
29. Життя і творчість Бетховена (Дебюссі, Верді, Вагнера, Гріга).

30. Творча спадщина Стендаля (Діккенса, Золя).
31. Особливості творчого методу бароко у мистецтві Караваджо.
32. Творчість Пітера Пауля Рубенса (Ван Дейка).
33. Ідеї класицизму у творчості художника Пуссена.
34. Мольєр - представник класицизму в європейській культурі.
35. Трагічний пафос мистецтва романтизму в європейській культурі.
36. Особливості імпресіонізму в творчості Ренуара.
37. Творчість Поля Гогена.
38. Творчість Ван Гога.
39. Портрет у російському мистецтві XVIII ст.
40. Творчість Рєпіна (Сурікова, Серова, Шишкіна, Крамського).
41. Особливості творчої манери Пабло Пікассо (Сальвадора Далі).
42. Творчість Рея Бредбері.
43. Сучасний західноєвропейський детективний роман (проблематика, колізії, образна система).
44. Стилїстика західноєвропейського поетичного кіно.
45. Гуманістичні тенденції західноєвропейської літератури 40-х – 50-х рр.
46. Особливості сучасного американського естрадного мистецтва.
47. Поетика сучасного індійського (японського, китайського) кінематографа.
48. Жанрово-стилістичні особливості сучасної європейської музики.
49. Оперне світове мистецтво на сценах українських театрів.
50. Сучасна зарубіжна філософська поезія.

Частина 2. Українська культура

1. Трипільська культура.
2. Найдавніші народи на території України (кіммерійці, скіфи, сармати) та їхня культура.
3. "Велесова книга" як видатна писемна пам'ятка дохристиянської України.
4. Усна поетична творчість українців: жанри, мотиви.
5. Література Київської Русі.
6. "Повість врем'яних літ" — найдавніший літературний твір праукраїнської держави.
7. "Слово о полку Ігоревім" — видатний твір давньої української літератури.
8. Архітектура Київської Русі.
9. Мистецтво рукописної книги в давній Україні-Русі.
10. Історія і культура українського друкованого слова.
11. Українська ікона.
12. Українська народна музика.
13. Культура України в часи Литовсько-Руської держави.
14. Система жанрів українського письменства XIV - XVI ст.
15. Петро Могила і його внесок в українську духовну культуру.
16. Полемічна література.
17. Козацькі літописи як видатні пам'ятки української духовності.
18. Початок козащини в Україні як доби Ренесансу.
19. Особливості українського бароко в живописі, скульптурі, архітектурі.
20. Бароко в українській літературі.
21. Братства та їхнє значення для розвитку української культури.
22. Києво-Могилянська академія та її роль у духовному розвитку України.
23. Особливості рококо в українському образотворчому мистецтві.

24. Поняття класичності в культурі України.
25. Царські маніфести щодо української культури.
26. Літературний процес в Україні у XVIII ст.
27. Доба еклектизму в українському образотворчому мистецтві та архітектурі.
28. Видатні композитори України доби класицизму (М. Березовський, Д. Бортнянський, А. Ведель, М. Вербицький).
29. Творчість Миколи Лисенка.
30. Найвидатніші постаті в музичному мистецтві України доби еклектизму (М. Лисенко, П. Ніщинський та ін.).
31. Український театр.
32. Творчість українських поетів-романтиків.
33. Тарас Шевченко — художник.
34. Українське малярство XIX ст.
35. Олександр Мурашко і його внесок в українське малярство.
36. Мистецька спадщина українського авангарду.
37. Самобутність мистецького доробку Г. Нарбута (М. Бойчука).
38. Творча доля народної художниці Катерини Білокур.
39. Історична тематика в українській прозі XIX ст. (XX ст.).
40. Новаторський театр режисера Леся Курбаса і драматурга Миколи Куліша.
41. Проза Івана Багряного.
42. Творчість поетів-шістдесятників.
43. Особливості поетичного слова українських поетів кінця XX ст. — початку XXI ст.
44. Сучасний український живопис: стилі, напрямки.
45. Доля митця в Україні в радянську добу.
46. Культура України як багатосторонній феномен.
47. Українське кіно як органічний компонент світового кіномистецтва.
48. Сучасна українська естрада.
49. Сучасна усна народна творчість.
50. Українська культура XX ст. за межами України в найвідоміших постатях і творах мистецтва.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, робота в архівах, бібліотеках, польові записи усної народної творчості, відвідання художніх виставок, театрів, концертів, музеїв з подальшим їх обговоренням, написанням творчих робіт, розмислів, есеїв.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Письмове опитування, усне опитування, письмові роботи (есеї, рубіжні контрольні роботи, враження), індивідуальні бесіди, написання рефератів, демонстрація презентацій, тестування, підсумковий залік у формі комп'ютерного тестування.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЮТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Модуль І (поточне тестування)								Модуль ІІ (ІНДЗ)					Підсумко вий контроль	Сума
ЗМ 1		ЗМ 2				ЗМ 3		30					30	100
6		14				20								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	31	32	33	34	35		
3	3	3	3	3	5	10	10	6	6	6	6	6		

Шкала оцінювання:

90-100 балів – відмінно (A);

75-89 балів – добре (BC);

60-74 балів – задовільно (DE);

35-59 балів – незадовільно з можливістю повторного складання (FX);

1-34 балів – незадовільно з обов'язковим повторним курсом (F).

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Підручники з української та зарубіжної культури, з культурології, програма та методичні рекомендації курсу, компакт-диски з українського та світового мистецтва, відеофільми, аудіозаписи, ілюстративні матеріали, інтернет-джерела.

11. ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА:

- 1.Греченко В. Кислюк К. Історія української культури.- Київ: Кондор, 2016. – 352 с.
- 2.Греченко В., Чорний І., Кушнерук В., Режко В. Історія світової та української культури: підручник. – К: Літера, 2010. –480 с.
- 3.Історія української культури /за редакцією В.Качкана. – Київ: Медицина, 2014. – 368 с.
- 4.Козира Є. Культурологія: навчальний посібник. – Київ: Медицина, 2017. – 352 с.
- 5.Культурологія: базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Харків: Фоліо, 2013. – 864 с.
- 6.Музальов О. Культурологія: навчальний посібник. – Львів: 2012. – 186 с.
7. Сучасна культурологія: навчальний посібник /за ред. К.Кислюк. – Київ: Кондор, 2018. – 342 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бредбері Р. Кульбабове вино: повість / пер. з англ. В. Митрофанова. – Київ: Богдан, 2019. – 328 с.
- 2.Гуменюк Б. Вірші з війни. – Київ: Ярославів Вал, 2015. – 136 с.
3. Ковацька О. Експериментальні вітрила української прози 20- років ХХ століття. – Київ: Вид-дім «Києво-Могилянська академія, 2020. – 224 с.
4. Кокотюха А. Темна вода: роман. – Київ: Нора-Друк, 2018. – 272 с.
- 5.Конончук Т. На вічну пам'ять: українська культура про 1932-1933 роки в Україні. – Київ: Твім інтер, 2004. – 52 с.
6. Конончук Т. Українська література в обороні права на життя // Вісник Академії адвокатури України. – 2019. – Ч.43. – Т. 16. - № 2. – С. 40-49.
- 7.Лойко С. Аеропорт. – Київ: Брайт Букс, 2015. – 344 с.
8. Осипов А. З особливою жорстокістю: роман. – Київ: Саміт-книга, 2020. – 256 с.
- 9.Пікас Л. Львів, Черкаси, Київ, або Настя: роман. – Київ: Український пріоритет, 2020. – 224 с.
10. Сидоржевський М. Пам'ять нашого роду. – Київ: Український пріоритет, 2013. – 192 с.
11. Шкляр В. Чорне сонце: роман. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2015. – 304 с.
12. Шовкошитний В. Кров – свята. – К.: Український пріоритет, 2015 . – 864 с.

13. КУЛЬТУРОЛОГІЧНІ АДРЕСИ ДЖЕРЕЛ В СИСТЕМІ ІНТЕРНЕТУ

<http://littusovka.iatp.org.ua/spesial/spec.htm>;

[www..ArtUkraine.com](http://www.ArtUkraine.com)

www.aau.edu.ua

www.USUkraine.org

www.tochka.iat.org.ua;

www.netzbibliothek.org;

www.kinokolo.ua

www.metmuseum.org

www.kdam.kiev.ua

www.baltia.com.ua

www.cun.org.ua

www.meta.ua

www.google.com.ua

www.ukrnow.com

www.icone.goldenweb.it

www.artukraine.com/famineart

www.focuskerry.com/jeanie/sculptures.html

Історія української та зарубіжної культури

Робоча програма навчальної дисципліни

Затверджена на засіданні кафедри української філології та суспільних наук

Протокол № 1 від 3 вересня 2020 року